

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۱۰/۲۹

عزیز کهگدای

یادداشت های حافظ نور محمد کهگدای

«قسمت ۳۹»

-- در ۲ شوال ۱۳۳۷ ق مالیات ۶ گروهی نقد شد و ملک اصغر خان « که چاراهی در کابل به نامش است » و میرزا عبدالخالق خان سرشته داران سابقه آن موقوف شدند و تعلق به میرزا مجتبی خان گرفت .

-- در ۵ رجب ۱۳۳۷ ق عبدالرحمن خان بن سردار امیر محمد افضل خان به منصب برگت ملکی سفیر هندوستان مقرر شد.

-- در ۲۷ رمضان ۱۳۳۷ ق امر داده شد که ۲ لک سه شاهی گی ، ۲ لک سناری و ۲ لک یک شاهی گی ضرب زده شود

-- در مکاتیب که کلیمه «لوی نیل» و غیره را که ادارات با سینه می نوشتند بعد از این موقوف شد .

-- یوم چهارشنبه ۱۶ ذیقعده ۱۳۳۷ ق ناظر داخله آقای علی احمد خان داخل کار شد و پوره بساعت چهارونیم عصر در چمن حضوری یک غند نظامی باجه رسمی ، او را استقبال نمودند و ۱۵ توپ فیر شد. فرمان آن بنام محمد نعیم خان نوشته شده بود . و در ۲۲ رمضان برای مذاکره راولپندی مقرر شده بود .

-- در ۶ شوال ۱۳۳۷ ق امیر فرامین نشان وفا را بنام ۶۴ نفر امضاء نمود .

-- در ۶ شوال ۱۳۳۷ ق اعلان سرکاری راجع به شیعه و سنی شایع شد .

-- در ۵ میزان ۱۲۹۸ ش عالیجاه فضل احمد خان کرنیل غند اول دار السلطنه و محمد اکبر کمیدان دوم غند دار السلطنه برای خدمت در بخارا و فرغانه مقرر شدند و فرمان آن بنام عبدالعزیز خان یاور فرستاده شد .

-- در ۱۷ قوس ۱۲۹۸ ش امر طبع اعلانی داده شد که در اخیر آن این فرد ذکر شده است :

باقی زنده باد شوکت اسلام تابنده باد کوکب سعادت افغانستان

یک اعلان مذکور در کلکسیون من ضبط است که بدون تاریخ طبع شده است .

-- در شوال ۱۳۳۷ ق شخصی که میخواست به حد قرغه نزدیک کابل در حالیکه اعلیحضرت امان الله خان روانه پغمان بود ، بالای پادشاه فیر کند ، گرفتار شد .

-- در ۱۵ قوس ۱۲۹۸ ش فرمان بنام میر محمد هاشم خان امین نظام راجع به منظوری ماهانه سه هزار افغانی معاش سپهسالار غازی محمد نادرخان « اعلیحضرت شهید » ، صادر شد .

-- چهارشنبه ۲۳ قوس ۱۲۹۸ ش فرمان بنام افسران و صاحب منصبان و سپاهیان نظام هرات راجع به شرح خدمتگذاری سپهسالار محمد نادرخان در خدمت جهاد و نائل شدنش بررتبه « ناظر حربیه و سپهسالاری و نشانهای المر اول ، وفا و حمیت .

-- بتاريخ ۲۷ شعبان ۱۳۳۷ ق غالباً فرمانی به معطلی جهاد در اثر صلح انگریزان بنام سپه سالار محمد نادرخان صادر شده است .

-- بفرمان نمبر ۲۱ تاریخی ۲۲ قوس ۱۳۰۰ ش سپه سالار محمد نادرخان رئیس تنظیمه قطغن و بدخشان مقرر شدند و در فرمان مذکور ذکر شده بود که به تاریخ پنجشنبه ۳۰ قوس به همکاب یک کندک عازم آنجا شوند .

-- در اوایل حکومت امیر حبیب الله خان ۱۹۰۱ م در آغاز کار خواجه را میرابولقاسم خان و بعد آن میرمحمد علی آزاد خواهرزاده او و سپس میرزا غلام محمد خان میکرد . و کار داخله را منشی عبدالطیف خان اداره مینمود ، معاش او چهار هزار روپیه کابلی ورتبه شان کمیدان ملکی بود .

-- به تاریخ ۱۰ سنبله ۱۲۹۸ ش شاه محمود خان کرنیل ملکی ، نظامی و حاکم کلان سمت جنوبی و سردار درجه اول به معاش ماهانه ۸۳۳ روپیه مقرر شدند .

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

-- به فرمان تاریخی ۲۴ اسد ۱۲۹۸م جرنیل خزانجات حکم شد که عرض و داد مردم و رعایا را نائب الحکومه ها و حکام و کارداران بعد از این به کاغذ سفید نشنیده ، بکاغذهای چاپی نشاندار که قیمت آن یک عباسی میباشد ، بنویسند . شما از این کاغذ ها که تحویلی تان است برای حکام فرستاده، وجه آنرا به جمع آن ضم کنید .

-- بفرمان مورخه ۲۴ اسد ۱۲۹۸ بنام محمد ابراهیم خان وزیر عدلیه امر شد که بعد از این در فرامین و کاغذهای رسمی به عوض سنه قمری ، سنه و ماه شمسی بنویسند وهم در عرائض چاپی ، عرض و داد بشنوند .

درفرمان تاریخی ۲۹ اسد ۱۲۹۸ش ، اسمی میرمحمد علی خان خطیب ، امر شد که در آینده خطبه را به فارسی یا پشتو بخوانند تا مستمعین بدانند .

-- به فرمان تاریخی ۲۹ اسد ۱۲۹۸ امر شد که ۳۳۰ دست درپشی ، کلاه و بوت ، نشان و طبراق تا عید برای طلاب معارف بسازند .

-- به فرمان تاریخی ۳۱ اسد ۱۲۷۹ بنام میرزا محمود خان وزیرمالیه امر شد که بعد از این در حسابات « دینار » گرفته نشود .

-- اجازه طبع و نشر مجله « معرف معارف » بتاریخ اول سنبله ۱۲۹۸ برای وزارت معارف داده شد .

-- در ماه شعبان ۱۳۳۷ ق شکست دکه ، آمدن طیاره بکابل ، فتح « تهل » ، حمله به سرسرتنگ از طرف شاه محمود خان و حمله برسپین وام از طرف سیه سالار محمد نادر خان صورت گرفت .

-- امروز ۱۵ میزان ۱۳۴۶ ش است و جناب صدراعظم دانشمند افغانستان بعد از آن همه ناخوشی به حضور اعلیحضرت همایونی در ارگ مشرف شدند، اما وقتیکه از حضور ذات شاهانه رخصت میشدند، معلوم گشت که به روز ۵ شنبه برای یک معالجه دوامدار آلمان میروند و شاید یکروز قبل از حرکت استعفای خود را هم به حضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نماید .

مشارالیه به ۷ عقرب ۱۳۴۴ش مامور تشکیل کابینه شده بود و در ۱۱ عقرب همان سال خود کابینه اش از شورا رای اعتماد حاصل کرد و اینک بعد از ۲۲ روز کم دوسال مستعفی شد و استعفایش روز چهارشنبه منظور گردیده لیل ۵ شنبه ۱۹ میزان ۱۳۴۶ش با ابلاغیه دارالتحریرشاهی پخش شد .

-- بروز جمعه ۵ اسد ۱۲۲۶ش اعلیحضرت احمد شاه درانی به پادشاهی افغانستان برگزیده شد . در فرمائی راجع به القاب ، کلمات و اصطلاحات باستانی که به اصول عنعنوی مطابقت داشت برسمیت شناختند : شاه بابا ، شاه کاکا ، شاه ماما ، شاه آغا و غیره و برای ازواج محترمات شاه کوکو ، شاه ببو ، شاه بی بی ، شاه اده و غیره و برای ازواج اخوان و اعیان سلطنت خوری ، بی بی خوری ، اده کو ، بی بی کو ، اده بی بی ، بی بی کلان و غیره استعمال میشد ، علاوه بر آن از القاب معمولی عربی و ترکی که از قدیم در وطن ما رایج بود نیز استفاده نمود از قبیل : علیا حضرت ، علیا جاه ، علیا جناب ، شاه بیگم « بیگ کلیمه مذکر در زبان ترکی و مؤنث آن بیگم »

مانند امیر بیگم ، وزیر بیگم ، شاه خانم « خانم مؤنث خان » ، شاه زاده خانم ، امیر بی بی ، آقا بی بی و امثال آن .

کذا در پیشانی فرامین و ماتیب که به عنوان ازواج شاه نگاشته میشد جملاب مترادف نگاشته میشد از قبیل عفت مآب ، عصمت مآب، قمر نقاب ، خورشید احتجاب ، عالییه صفات ، معالییه صفات ، گوهر آراء ، جوهر آراء ، زینت آراء ، گوهر نساء ، جوهر نساء ، زرین تاج ، مهر جهان ، نور جهان ، فاطمه الزمان ، خدیجه الزمان ، سکینه الزمان ، ملیحه الزمان ، جمیله الزمان و غیر نگاشته شود .

-- در ۱۱۸۷ق - ۱۷۷۳م زمانی که تیمورشاه به قدرت رسید ، تعداد ازدواج ها از نکاحی و صورتی بقرار روزنامه خاص خودش به سه صد میرسید که از میان همه معتبرترین اهالی حرم او را صبیات بنی اعمام احمدشاه بابا، سرداران قبائل درانی ، صبیات شاهان تحت الحمایه ، بیگزادگان قبائل درانی ، خانان و ملوک الطوائف کشورهای متصرفه تشکیل میداد .

انگیزه این ازدواج ها به جهت محبت با سران قبائل و عده دوائر معرفی و پیشنهاد قبائل بواسطه خویشی، رشته های تقرب به دودمان شاهی ، خواه از روی احترام و خواه از نگاه اعزاز بود . هنگامیکه موکب اعلیحضرت تیمورشاه از شهری عبور میکرد، والیان ، صوبه داران ، خوانین و روسای محل به احترام زیاد و حصول افتخار دودمان خویش ، یکی از دختران خود را به جهت ازدواج اعلیحضرت پیشنهاد میکردند و خود تیمورشاه از خاطر افتخارات افغانی و هم دستگیری از احوال مردم که باید توسط خویشی ، روابط یگانگی با هر طایفه و سران قبیله داشته باشد، تن به این قدر ازدواج را میداد .

لذا تیمورشاه درانی صاحب ۳۴ پسر و ۱۳ دختر از زنان رسمی خود بود که منجمله این پسران ، همایون ، سلطان محمود ، شاه زمان ، کهندل ، شجاع الملک ، و از دخترانش مهر جان بیگم ، مهر و ماه ، گیتی فروز و گوهر تاج می باشد.

« پایان »